

INCENTIEVEN

WATER

Waterdoelstellingen VN zonder micro- benadering onhaalbaar

Juni 2005, in 'H2O', geschreven door Michael van der Valk

“Louter vanuit financieel opzicht zijn de millenniumdoelstellingen al volstrekt onhaalbaar.”

De top-down macrobenaderingen van de overheden werken niet voldoende, verkondigt Allerd Stikker, voorzitter van de Ecological Management Foundation. De besluitvorming voor conventionele infrastructures en technologieën levert veelal onbetaalbare oplossingen die worden aangedragen vanuit de macrohoek: politieke verklaringen voor regeringen en overheden. Dit is in veel gevallen noodzakelijk, maar onvoldoende voor het halen van de millenniumdoelstellingen op het gebied van drinkwater en sanitatie.

Het was 15 jaar geleden, kort voor Wereld Waterdag, dat Allerd Stikker na een carrière in het bedrijfsleven de Ecological Management Foundation (EMF) oprichtte. Studie en het schrijven van een boek hadden hem tot nieuwe inzichten gebracht. EMF is een stichting met kantoor aan de Amsterdamse Prinsengracht, *'not-for-profit*, maar ook *'not-for-loss'*. Stikker: “Onze eerste ‘daad’ was een onderzoek in Taiwan naar de ecologische gevolgen van 30 jaar van tien procent economische groei per jaar. De economische wasdom bleek een ecologische ramp voor zowel lucht, water als bodem. In eerste instantie leverde dit initiatief veel weerstand en onbegrip op, maar na de presentatie van het rapport in bijzijn van een minister van Staat heeft Taiwan sindsdien een ministerie voor Milieu. De ecologische dimensie is op de lange termijn namelijk bepalend voor economische groei.”

Oud-RSV-topman Stikker verdiepte zich verder in de wereldwaterproblematiek en kwam tot de slotsom dat ontzilting van zeewater op een gegeven moment goedkoper zal worden dan de rechtstreekse winning, aanvoer en zuivering van zoet water. Alert op de mondiale ontwikkelingen merkte hij bijtijds op dat tijdens de planning van het tweede Wereld Water Forum in Den Haag het internationale bedrijfsleven ontbrak. “Ik heb toen het voortouw genomen en het CEO Panel opgericht, waarin het internationale bedrijfsleven op hoog niveau was vertegenwoordigd, om vanuit die optiek een bijdrage te kunnen leveren aan het oplossen van de watercrisis.” Het CEO Panel is inmiddels opgegaan in de World Business Council for Sustainable Development. Dit in Genève zetelende gremium zal de inbreng van het internationale bedrijfsleven op het vierde World Water Forum in Mexico leveren.

Stikker toont zich een gepassioneerd en toegewijd doorzetter met een missie: “Alles wijst erop dat we de millenniumdoelstellingen voor water en sanitatie niet

gaan halen. Michel Camdessus publiceerde in 2003 het door de VN uitgeroepen jaar van het zoete water, een rapport dat maar liefst 15 grote structurele politieke en culturele problemen voor ‘fund-raising’ aan het licht bracht. Het rapport eindigt optimistisch, maar het lijkt weinig realistisch dat het geld op tijd beschikbaar komt.” Dat het hierbij om grote bedragen gaat, moge duidelijk zijn: de extra investeringen voor alleen al water en sanitatie bedragen volgens Camdessus zo’n 72 miljard US\$ per jaar. Daarbij komen nog eens 33 miljard US\$ die jaarlijks extra nodig zijn voor landbouw, milieu en industrie. Stikker hierover: “Aan de toch tamelijk desastreuze opsomming van Camdessus besteedde de ministeriële conferentie in Kyoto vrijwel geen aandacht. Ook de G8 conferentie in Evian ontweek de financieringsproblematiek. Toch worden hierdoor de millenniumdoelstellingen volstrekt onhaalbaar. Ook het nieuwe rapport ‘Investing in Development’, dat de econoom Jeffrey Sachs begin dit jaar presenteerde, doet daar weinig aan af.” Er is meer reden tot scepsis, meent Stikker. “De huidige macroszenario’s verwaarlozen geheel de toepassing van zeewaterontzilting voor megasteden. Deze enorme steden liggen meestal dicht bij de kust en zullen naar verwachting over 20 jaar zo’n vijf miljard mensen huisvesten. Dat creëert een omvangrijk nieuw waterprobleem.” Ontzilting van zeewater wordt hierbij de sleutel, verwacht de EMF-voorzitter. “De trend laat zien dat de kosten van ontzilting dalen, terwijl de kosten voor conventionele watervoorziening blijven stijgen. Binnen vijf tot tien jaar snijden de lijnen en zullen investeringen in ontziltingstechnieken extra interessant worden voor financiers.” Volgt het ene doemscenario het andere op? “Nee”, zegt Stikker resoluut. “De micro-aanpak is veelbelovend. Een belangrijk deel van de voorzieningen voor water en sanitatie moet uitgetekend in de plattelandsgebieden van ontwikkelingslanden komen. Door de bevolkingsgroei moeten hier meer dan anderhalf miljard mensen extra worden voorzien. De macrobenadering van bovenaf werkt hier niet: de grote investeringen in infrastructuur en technologie zullen deze mensen nooit bereiken. Wat hier nodig is, is een micro-aanpak vanaf de basis: decentraal, kleinschalig en lokaal bestuurd. Voor de watervoorziening bestaan veel simpele en betaalbare kleinschalige oplossingen. Deze zijn in ruime mate beschikbaar. NGO’s maken er al in beperkte mate gebruik van.”

Ook duurzame opvang van regenwater en ontzilting van brak grondwater met behulp van wind- en zonne-energie kunnen tot aanzienlijke verbeteringen in plattelandsgebieden leiden. En juist microfinanciering leent zich bij uitstek hiervoor. Stikker: “Gelukkig verspreidt dit fenomeen zich snel. De micro-aanpak is veelbelovend. Maar zonder aandacht voor kleinschalige oplossingen en microfinanciering zullen de waterproblemen toenemen en de millenniumdoelstellingen nooit worden gehaald.”